

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ № 201

18 квітня 2024

м. Львів

у змішаному форматі
15 год. 30 хв.

ГОЛОВУЄ: Голова Комітету Бондаренко О.В.

ПРИСУТНІ члени Комітету: Магера С.В.

ПРИСУТНІ члени Комітету в режимі відеоконференції: Короленко-Усова В.Ю., Криворучкіна О.В., Лабунська А.В., Мандзій С.В., Овчинникова Ю.Ю., Прощук Е.П., Чорний В.І., Шахов С.В.

ВІДСУТНІ члени Комітету: Василенко Л.В., Івахів С.П., Матусевич О.Б., Нестеренко К.О., Соха Р.В., Фельдман О.Б., Якименко П.В.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату: Воловенко О.В., Ярмоленко О.В.

ПРИСУТНІ працівники секретаріату в режимі відеоконференції: Бережний Є.О., Лопушенко О.І., Приліпко І.С., Михайленко Ю.О., Решетилова Ю.Є.

помічники-консультанти народних депутатів України – членів Комітету: Овчинникової Ю.Ю. – Сіпєєв В.А., Тестов П.С.; в режимі відеоконференції: Лабунської А.В. – Іванов С.Б.; Мандзія С.В. – Погребняк М.

ЗАПРОШЕНІ:

Краснолуцький Олександр Васильович - перший заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України (онлайн),

Гопчак Ігор Васильович - заступник Голови Держводагентства (офлайн),

Москаленко Андрій Олександрович - Перший заступник Львівського міського голови (офлайн),

Перегінчук Ірина Тарасівна - начальника відділу водопровідно-каналізаційного господарства Мінінфраструктури (онлайн),

Туцький Роман Іванович - начальник Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну, заступник голови басейнової ради (офлайн),

Крута Наталія Сергіївна - заступник начальника Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну, секретар басейнової ради (офлайн),

Війтик Оксана Григорівна - т.в.о. директора департаменту екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації, голова басейнової ради (офлайн),

Заруба Дмитро Васильович - перший заступник Голови Держекоінспекції (онлайн),

Штепа Олександр Іванович - начальник Держекоінспекції у Львівській області (офлайн),

Стрищак Василь Іванович - заступник начальника Держекоінспекції у Львівській області (офлайн),

Баландіна Віра Миколаївна - начальник Держекоінспекції у Волинській області (офлайн),

Серняк Олег Володимирович - Пустомитівський міський Голова (офлайн),

Кізіма Роман - заступник директора департаменту природних ресурсів, будівництва та розвитку громад; депутат Львівської обласної ради (офлайн),

Дейнека Анатолій Михайлович - заступник голови постійної комісії з питань екології, природних ресурсів та рекреації Львівської обласної ради (онлайн),

Лаврик Лілія Тарасівна – представник Львівської міської ради (офлайн),

Курганевич Людмила Петрівна - Львівський національний університет імені Івана Франка (офлайн),

Ванькович Дмитро Миколайович - Директор ЛМКП "Львівводоканал" (офлайн),

Горбата Уляна Миронівна - ЛМКП "Львівводоканал" (офлайн),

Калужний Тарас - Директор ЛКП "Зелене місто" (офлайн),

Анатолій Павелко - провідний юрисконсульт МБО "Екологія-Право-Людина" (офлайн).

Бондаренко О. В. у своєму вступному слові зазначив, що темою засідання є "Зменшення забруднення транскордонної річки Західний Буг (притока річки Вісла)". Перед початком засідання запропонував вшанувати хвилиною мовчання пам'ять всіх, хто загинув на війні.

Бондаренко О. В. відмітив, що в ході виїзного засідання учасники засідання відвідали Львівське міське комунальне підприємство "Львівводоканал", де ознайомилися з роботою очисних споруд міста Львова, який є найбільшим водокористувачем, і відповідно, найбільшим забруднювачем басейну річки Західний Буг. Потім ми у селі Великі Грибовичі ознайомилися з процесом очистки інфільтрату та рекультивації славнозвісного Грибовицького сміттєзвалище. І наостанок заїхали до очисних споруд в місто Пустомити, які були вже частково реконструйовані, перша черга вже була введена в експлуатацію, в грудні місяці розпочалась експлуатація цих очисних споруд.

Подивилися, які досягнення були у місцевої громади. І тепер ми переходимо до другої частини нашого засідання.

Краснолуцький О.В. зазначив, що Україна взяла на себе зобов'язання щодо імплементації українського законодавства у відповідність до актів Європейського Союзу, в тому числі водної рамкової директиви Європейського Союзу, метою якої є досягнення доброго стану вод. Наразі розроблено дев'ять планів управління басейнами річок, у тому числі і проект притоку Вісли на 2025-2030 роки, до якого входять суббасейни річка Західний Буг. Даним планом управління річки басейн заплановано здійснення 92 заходів, із яких 54 заходи стосуються будівництва і реконструкції очисних споруд та каналізації мереж на території Львівської та Волинської областей. Оскільки Водна рамкова директива є однією з самих дороговартісних директив, то загальна орієнтовна вартість запланованих заходів вже зараз становить 14,5 мільярда гривень.

Гопчак О.В. наголосив, що це єдиний басейн в Україні, який не тече в Чорне чи Азовське море, а знаходиться на європейському вододілі і його води потрапляють через європейські країни в Балтійське море. Основними проблемами, як вже говорили на попередньому виїзному засіданні по водних ресурсах в місті Звягелі, це є забруднення від дифузних, від точкових джерел, органічне, біогенне забруднення, гідроморфологічні зміни, забруднення пластиком, лікарськими засобами, особливо після перенесених років COVID. Наразі додалися ще військові дії, специфічні забруднення від вибухових пристроїв, від речовин, які знаходяться в пристроях для гасіння пожеж, нафтопродукти і так далі. Державне агентство водних ресурсів України здійснює державний моніторинг, є одним із суб'єктів державного моніторингу поверхневих вод, має 4 сучасних лабораторії, 2 з них уже акредитовані, ліцензовані сертифікатом ISO і ще 2 залишилося - Південного і Східного регіону, які до кінця цього року отримають сертифікати. На цей рік у нас заплановано 540 точок дослідження проводити державний моніторинг. Наразі, на сьогоднішній день із-за безпекової ситуації в 535 точках відбираються проби, це 99 відсотків від загальної кількості. Також відмітив, з метою досягнення доброго стану, який зазначено у Водній рамковій директиві, розроблено дев'ять проектів планів управління річковими басейнами, які розміщено на сайтах Державного агентства водних ресурсів та Міндовкілля. Громадське обговорення триватиме до 21 червня цього року включно. Висловив сподівання, що в кінці літа на початку осені Агентство подасть до Уряду на затвердження плани управління річковими басейнами. Відмітив, що це державний документ, що має європейське коріння, так як його виконано у відповідності до Водної рамкової директиви та отримав високу оцінку і схвалення Європейської комісії.

Бондаренко О.В. подякував за роботу Держводагентства. Повідомив, що до участі у засідання підключилась Ю.Ю. Овчинникова.

Крута Н.С. доповіла про якість поверхневих вод транскордонного басейну річки Західний Буг (притока річки Вісла) за результатами державного моніторингу; основні забруднювачі басейну. Відмітила, що Західний Буг є притокою річки Нарев, яка є притокою Вісли. Моніторинг якості поверхневих вод з 2019-го року ведеться за вимогами європейського законодавства, за вимогою Водної рамкової директиви, на сьогодні є 17 пунктів моніторингу: 12

– у Львівській області і 5 – у Волинській області, по яких визначаються характеристики фізико-хімічні, хімічні, біологічні і гідрологічні. Зазначила, що найбільш забрудненою річкою басейну Західного Бугу є річка Полтва, і це безпосередній вплив Львівського водоканалу, міста Львова, комунальних стоків. Згідно з результатами моніторингу в річці Полтва фіксується перевищення по дуже багатьох показниках. Найбільшими забруднювачами річки Західний Буг є Львівводоканал, водоканал міста Червоноград, міста Нововолинськ, міста Сокаль і Володимир. Зі стоками Львівводоканалу потрапляє 90 відсотків стічних вод взагалі скинутих у всьому басейні Західного Бугу, 86-90 які з них просто відносяться до категорії забруднених, недостатньо очищених. І разом з стоками водоканалу потрапляє 90 відсотків всіх органічних речовин, 90 – біогенних речовин, більше ніж 90 – синтетичних поверхнево активних речовин, 90-100 – важких металів і 90 відсотків завислих речовин.

Крута Н.С. доповіла щодо наступного питання: План управління річковим басейном Вісли: основні заходи та шляхи досягнення екологічних цілей. Зокрема зазначила, що у цьому році ПУРБ вже має бути затверджений, і з 1 січня 2025 року він вже має починати реалізовуватися. Основна мета плану управління є досягнення доброго стану поверхневих і підземних вод. План управління має чітку структуру, він складається з 11 розділів. Відмітила, що дуже добре, що така структура абсолютно ідентична і відповідає будь-якому плану управління річки Європи. Загалом план управління можна розділити на два основних блоки. Перший блок – це оцінка стану, це діагноз, річки, другий блок – це програма заходів, тобто саме лікування, яке необхідне для річки. Басейн Вісли представлений двома суббасейнами: суббасейном річки Західний Буг і суббасейном річки Сян. Сама Вісла по території України не протікає, але ж басейн Вісли і ПУРБ Вісли. Охоплює територію 53 територіальних громад Волинської і Львівської областей. І найпершим кроком в оцінці стану басейну Вісли – це було виділення масивів поверхневих і масивів підземних вод. Щодо поверхневих, то було виділено 269 масивів поверхневих вод і 9 підземних масивів. За результатами аналізу визначено, що 89 відсотків масивів поверхневих вод знаходяться під ризиком недосягнення доброго стану. Лише чотири масиви є без ризику. Доповіла також, що після опрацювання пропозиції до програми, було складено 92 заходи для басейну Вісли, з них основна лівова частина була реконструкція і будівництво очисних споруд (31 захід з 92 – це реконструкція очисних споруд і 23 – це будівництво очисних споруд).

Туцький Р.І. доповнив доповідь Крутої Н.С. Відмітив, що очолюване ним Басейнове управління річок Західного Бугу та Сяну посилило в 2023 році міжнародну співпрацю з різними інституціями, посилило співпрацю з країнами, які знаходяться в басейні Балтійського моря, вже є партнери в Польщі, Швеції, Німеччині, Фінляндії.

Війтик О.Г. під час своєї доповіді на тему: "Реконструкція очисних споруд у Львівській області" відмітила, що централізованим водовідведенням охоплено: в містах – 77 відсотків міст і населених пунктів, у селищах міського типу – 27, а у сільських населених пунктах – лише один відсоток, і це зазвичай адміністративні будівлі і школи. Фактично всі очисні споруди, збудовані на території області до 90-го року минулого століття за технологіями 60-70 років, є

зношені і морально застарілі. Загалом на території Львівської області налічується 61 комплекс очисних споруд, з яких 55 потребують реконструкції, будівництва потребують ще 44 населених пункти. В середньому по тих проектно-кошторисних документаціях, які є в наявності або по приблизному орієнтуванні для реконструкції і будівництва очисних споруд Львівської області необхідно 20 мільярдів гривень.

Ванькович Д.М. доповів щодо питання модернізації очисних споруд міста Львова. Зазначив, що станом на сьогодні на Львівводоканалі реалізовується два великих проекти, пов'язані з очисними спорудами. Це біогазовий проект, який дасть переробку осаду стічної води, і другий проект – це проект екстреної реконструкції очисних споруд, пов'язаний так само з біогазом, в розмірі 31 мільйон євро додатково, він на етапі розгляду кредитних пропозицій.

Кізима Р. доповів щодо питання: Пропозиції щодо внесення змін до законодавства стосовно поводження із стічними водами та умовами функціонування локальних очисних споруд/герметичних вигрібних ям. Відмітив, що частина населених пунктів Львівської громади неканалізовані, мереж немає і можливості їм економічно і географічно підключитися не можна. Звернув увагу на занижкі розміри штрафів за адміністративні правопорушення у сфері водних ресурсів, висловив необхідність внесення змін до статті 242 Кримінального кодексу України. Зазначив, що Кабінет Міністрів України зволікає з прийняттям таких нормативно-правових актів: правила збирання, транспортування, очищення стічних в населених пунктах, які не приєднані до цивілізованого водовідведення; правила надання послуг на централізоване водовідведення; затвердження порядку проведення конкурсу на транспортування стічних вод в населених пунктах і розробка загальних критеріїв типів локальних очисних споруд, септиків, їх сертифікацію.

Заруба Д.В. розпочав доповідь щодо питання: Посилення контролю та відповідальності за порушення природоохоронного законодавства. Відмітив, що контроль є недостатнім, бо він недостатньо врегульований законодавством та висловив сподівання на покращення ситуації із прийняттям законопроекту реєстр. № 3091. Щодо проблеми контролю за суб'єктами господарювання, які скидають свої води для подальшої очистки у водоканалах, існують через дію постанови Кабінету Міністрів України № 303, яка вводить мораторій на планові перевірки, разом з тим є певні питання і щодо позапланових заходів.

Штепа О.І. продовжуючи доповідь Заруби Д.В., відмітив також, що проблемним питанням є дія постанови Кабінету Міністрів України № 303, відмітив, що інспекція залучається в рамках кримінальних проваджень, виїжджає на обстеження. За результатами проведених заходів державного нагляду контролю нараховано збитків за забруднення річки Полтва басейну річки Західний Буг на загальну суму 3 мільйони 600 тисяч гривень, з яких майже 2 мільйони гривень було сплачено в добровільному порядку.

Стрищак В.І. коротко зупинився на пропозиціях щодо внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині приведення норм цього кодексу до формулювань Водного кодексу України та посилення відповідальності за порушення водоохоронного законодавства. Відмітив, що більшість статей Кодексу в галузі охорони навколишнього природного

середовища не змінювалися з 1997 року і вже не відповідають сучасним економічним чинникам, а незначний розмір санкцій за порушення вимог законодавства унеможливує належний рівень контролю. Звернув увагу, що статтею 48 Кодексу передбачено адміністративну відповідальність за порушення правил державної власності на воду від 3 до 7 неоподаткованих мінімумів, тобто від 51 гривні. Запропонував ці санкції змінити наприклад для громадян – від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів і для посадових осіб від 100 до 200 неоподаткованих мінімумів. Крім того, існують норми, які визначено у Водному кодексі України, але вони абсолютно відсутні в Кодексі про адмінправопорушення.

Бондаренко О.В. звернувся до представника Міндовкілля щодо Програми LIFE, до якої підключена країна, і відповідно до умов якої ми можемо подавати заявки на отримання тих чи інших грантів, а саме скільки заявок було подано з моменту відкриття Програми LIFE, і скільки заявок було задовільнено, зокрема заявок, які спрямовані на поліпшення стану поверхневих вод?

Жук В.М. відповів, що по Програмі LIFE з 2022 року були прийняті заявки, щодо їх кількості повідомить додатково. Що стосується водних ресурсів, це були заявки, які були направлені на ревіталізацію річок. Близько десяти заявок було задовільнено.

Бондаренко О.В. попросив надати до Комітету інформацію щодо проєктів, за якими здійснюється фінансування LIFE, які безпосередньо вплинуть на покращення стану.

Бондаренко О.В. звернувся до представників Держводагентства та БУВРу з питанням яка загальна вартість цих заходів, орієнтовна загальна вартість, які строки тих заходів, які були здійснені у випадку, якщо буде належне фінансування, і які результати будуть досягнуті внаслідок здійснення таких заходів? І наскільки така вартість, такі строки корегуються з тими цифрами, зокрема, які сьогодні вже приводилися і Львівською обласною військовою адміністрацією, і в тому рахунку і Львівводоканалом?

Крута Н.С. відповіла, що загальна вартість всіх заходів по басейну Вісли 14,5 мільярда гривень, розраховане виконання заходів на шість років, це перший цикл плану управління. Через шість років, якщо буде ідеальна картина і все профінансується і все буде побудовано, реконструйовано, очікується, що ці масиви поверхневих вод, в яких точково скиди ідуть від тих очисних споруд або від населених пунктів будуть мати добрий, якісний стан.

Бондаренко О.В. запитав чи впливає відповідно до досліджень на забруднення басейну річки Західний Буг діяльність забруднювачів інших країн? І чи є співпраця стосовно припинення такого впливу, зменшення такого впливу?

Крута Н.С. зазначила, що річка Західний Буг слугує кордоном між Польщею і Україною, з 1996-го існує Угода між Україною і Польщею про співробітництво, комісія збирається кожен рік, працює чотири робочі групи, одна з них якраз по контролю якості. Певні пункти моніторингу відбирають одночасно в Польщі і в Україні, в один день в один час відбори проб, і впливу від польської сторони на якість води немає, хоча є близько 40 потічків, які течуть з Польщі в Україну, але це дуже маленькі струмочки і впливу від Польщі на Україну немає на якість води. Однак існує великий вплив України на Польщу, бо

якраз Західний Буг тече, саме і Сян тече в Республіку Польща. Існує обмін даними і в поточній роботі, і під час засідань робочих груп, інформація вся абсолютно відкрита. Додає, що і Краків, і Варшава з Вісли п'ють, але це до впадіння Західного Бугу.

Бондаренко О.В. запитав чи є проблематика утворення великих заплав з пластику на річках?

Крута Н.С. відповіла, що території басейну Вісли такої проблематики немає.

Бондаренко О.В. звернувся до представника Мінінфраструктури. Відмітив, що на початку 2023 року прийнято Закон України "Про водовідведення та очищення стічних вод" і в "Перехідних положеннях" цього Закону було декілька вимог до Кабінету Міністрів України. Першою вимогою - в тримісячний строк з дня набрання чинності цим законом розробити і затвердити державну цільову програму технічної модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, що перебувають в держаній або комунальній власності.

Перегінчук І.Т. відповіла, що програма розроблена, вона проходить погодження всіх центральних органів виконавчої влади, надіслана до НАЗК та Мін'юсту для узгодження. Паралельно надіслано проект постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення зміни до Постанови № 710, яка на час воєнного стану забороняє розробляти державні цільові програми. Відмітила також, що із необхідних семи постанов Кабінету Міністрів України уже затверджено чотири. Також в розробці є і інші нормативні документи.

Бондаренко О.В. відмітив, що на розробку цих документів було також шість місяців і відповідно вже на дев'ять місяців прострочено виконання вимог Закону. Попросив прискорити роботу у цьому напрямку. Крім того, звернув увагу, що на розгляді у Верховній Раді України знаходиться законопроект про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із прийняттям Закону України "Про водовідведення та очищення стічних вод" (реєстр. № 9674 від 04.09.2023), внесений Кабінетом Міністрів України.

Бондаренко О.В. звернувся до Кізими Р. щодо надання до Комітету напрацьованих законодавчих ініціатив.

Перегінчук І.Т. і Шахов С.В. погодились із пропозицією.

Бондаренко О.В. звернувся до представників Держекоінспекції щодо поновлення проведення заходів державного нагляду (контролю).

Заруба Д.В. відмітив, що Держекоінспекція вбачає необхідність відновлення планових і позапланових перевірок.

Бондаренко О.В. зазначив про необхідність офіційного звернення щодо вирішення цього питання до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, з наданням достатньої аргументації.

Криворучкіна О.В. наголосила також на необхідності внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 "Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану". Звернула увагу присутніх на невиконанні рішення Комітету від 25.10.2023 № 185/4 за результатами виїзного засідання Комітету у місті Звягель Житомирської області в частині доручення Міндовкілля розробити та затвердити відповідний порядок стосовно надання

рішення щодо проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю). Крім того, наголосила на необхідності особистої участі представників Міндовкілля на засіданнях і слуханнях у Комітеті, в офлайн режимі.

Бондаренко О.В. підсумовуючи засідання відмітив, що надані презентації буде оприлюднено на сайті Комітету. Звернувся до Мінінфраструктури прискорити розробку і забезпечення прийняття Урядом відповідних нормативних актів, підзаконних нормативних актів. Подякував присутнім за участь та запевнив, що Комітет і далі опрацьовуватиме питання, що розглядалось.

Голова Комітету

О. Бондаренко